

Datum: 2023-03-29
Diarienummer: 554/23

Justitieombudsmannen
Endast per e-post: jokansli2@jo.se

Yttrande över Justitieombudsmannens (JO) remiss gällande anmälan från Front Advokater, dnr. 618-2023

1 Inledning

Inköp och upphandling lämnar följande yttrande över Front Advokater ABs (Fronts) klagomål.

JO begär att Inköps- och upphandlingsnämndens ska yttra sig över det som Front för fram gällande att nämnden skulle ha dröjt med att överlämna överklaganden till kammarrätten. Av Fronts anmälan framgår dock att Front även har klagomål gällande tiden det tagit att få överklagbara avslagsbeslut varför nämnden även yttrar sig över detta.

Berörda tjänstemän har deltagit i framtagandet av detta yttrande.

2 Bakgrund

Inköp och upphandling är inköpscentral för Göteborgs stad och samverkansparter. Ett av de områden där förvaltningen genomför ramavtalsupphandlingar är Juridiska tjänster. Front har tidigare varit ramavtalsleverantör inom området. Då det uppdagats att Front överdebiterat beställare på ramavtalen hävdades avtalen med Front i september 2020. Med hänvisning till allvarligt fel i yrkesutövningen uteslöts de sedan också från den nya upphandlingen av juridiska tjänster och efter överprövning konstaterade Förvaltningsrätten att Front begått avtalsbrott och att det varit korrekt att, med hänvisning till allvarligt fel i yrkesutövningen, utesluta dem i den nya upphandlingen.

För att ge en bild av det arbete som pågått på förvaltningen under den aktuella tiden så har vi valt att kronologiskt sammanfatta de olika moment och uppgifter som pågick i våra ärenden gällande Front under den aktuella tiden.

2.1 Skadeståndsmål T 20148-21

Efter att Förvaltningsrättens dom i överprövningsmålet vunnit laga kraft stämde Front Göteborgs stad, i december 2021, på drygt 54 miljoner kr för påstådda felköp från tidigare ramavtal för juridiska tjänster. Målet är nu pågående i Göteborgs tingsrätt.

Som en del av sin bevisinsamling begärde Front edition i målet, bland annat gällande samtliga fakturor för stadens alla köp av juridiska tjänster. Tingsrätten beslutade 2022-08-29 om edition för vissa av de begärda handlingarna¹.

Av beslutet framgår:

De handlingar som Front efterfrågat kan enligt tingsrättens mening ha betydelse som bevis och är tillräckligt identifierade. De förfrågningar och avrop, den skriftliga dokumentationen, fakturor avseende avrop och provisionsunderlag förefaller innehålla

¹ Bilaga 1

yrkeshemligheter och synnerliga skäl för tillhandahållande föreligger ej. Handlingarna förefaller också kunna ha ett innehåll som är sådant som avses i 36 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken. Fronts begäran om tillhandahållande av dessa handlingar lämnas därför utan bifall.

Front får dock anses ha ett intresse av att som bevis åberopa fakturor som ställts till entiteter inom Göteborgs stad för juridiska tjänster, dock endast för tjänster som beställts efter ramavtalens ikraftträdande. Sådana handlingar kan i och för sig också innehålla yrkeshemligheter och uppgifter som omfattas av sekretess enligt 36 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken. Det kan t.ex. gälla uppdragstagarens (advokatbyråns) identitet och uppgifter om uppdragets innehåll. Efter att Göteborg stad maskerat sådana uppgifter innefattar de inte yrkeshemligheter eller sekretessbelagd information. I vart fall förekommer synnerlig anledning att förete uppgifterna. Tingsrätten kan också förordna om stängda dörrar vid förebringande av sådana uppgifter och förordna om sekretess. I denna del ska därför Fronts yrkande bifallas. Detta hindrar inte att Göteborgs stad förebringar egen bevisning till stöd för sitt påstående om bl.a. att staden haft rätt att träffa avtal med andra advokatbyråer på grund av att ett ärende varit brådskande eller krävt särskild kompetens eller erfarenhet. (Inköp och upphandlings understrykningar.)

I anledning av beslutet inleddes ett stort arbete med att identifiera och maskera berörda fakturor för att efterkomma Tingsrättens beslut. Fler än 760 fakturor kontrollerades i den här perioden för bedömning av om de omfattats av editionsbeslutet. Handlingarna skulle, efter bifallen anståndsbeväran, lämnas in till tingsrätten senast den 3 oktober 2022.

Parallellt med detta har Front också begärt ut motsvarande och andra handlingar från både Inköp och upphandling samt andra förvaltningar och kommunala bolag i Göteborgs stad.

Samtidigt pågick också arbetet med att lämna in en genstämning och detta gjordes den 5 oktober 2022.

Förvaltningen har haft två resurser, dels en enhetschef, dels en upphandlingsjurist, som samordnat alla delar² i 'Front-ärendet' och haft det som prioriterade arbetsuppgifter. Därutöver har ytterligare två resurser hjälpt till med sekretessmaskering och ytterligare två har vid behov bistått med identifiering av aktuella fakturor.

3 Fronts begäranden om allmänna handlingar

3.1 Begäran om provisionsredovisning/provisionsfakturor

Måndag den 29 augusti 2022 inkom Front med en begäran om allmän handling gällande provisionsfakturor samt det de benämnde provisionsredovisning.

Efter sekretessprövning meddelades Front avslag på sin begäran fredagen den 2 september 2022, vilket innebär att sekretessprövningen tagit ca fyra arbetsdagar.

Fredag den 2 september begärde Front ett avslagsbeslut med överklagandehänvisning gällande provisionsredovisning och provisionsfakturor, vilket tillhandahölls på tisdag den

---

² Utlämnande av allmänna handlingar, efterkommande av editionsbeslutet samt arbete med stadens gensvaromål

6 september. I samband med en begäran av avslagsbeslut görs alltid en ny sekretessprövning. Utlämnandet av skriftligt avslagsbeslut har från det att begäran inkommit, tagit cirka två arbetsdagar.

3.2 Begäran om försäljningsstatistik

Måndagen den 5 september 2022 inkom Front med en begäran om allmän handling gällande försäljningsstatistik som Inköp och upphandling hade begärt in från leverantörerna på ett tidigare ramavtal för Juridiska tjänster.

Sekretessprövning påbörjades och Front fick ut begärda handlingar och meddelades ett delvis avslag måndagen den 12 september, vilket innebär att sekretessprövningen tagit fem arbetsdagar.

Måndagen den 12 september begärde Front ett avslagsbeslut med överklagandehänvisning gällande försäljningsstatistiken, vilket tillhandahölls på torsdagen den 15 september. I samband med en begäran av avslagsbeslut görs alltid en ny sekretessprövning. Utlämnandet av skriftligt avslagsbeslut har från det att begäran inkommit, tagit cirka tre arbetsdagar.

3.3 Hantering av överklagandena

Tisdagen den 13 september inkom överklagandet av avslagsbeslutet gällande provisionsredovisning/provisionsfakturer. Måndagen den 19 september inkom överklagandet av avslagsbeslutet gällande försäljningsstatistiken.

Utifrån vad Fronts anfört i sina överklaganden omprövade Inköp och upphandling återigen avslagsbesluten och denna gång tillfrågades också de 13 berörda advokat- och juristbyråerna, som var leverantörer på ramavtalen för juridiska tjänster, gällande deras syn på sekretess för deras uppgifter. Detta för att säkerställa att förvaltningen gjort en korrekt skadebedömning.

Den bedömning som ska göras av en upphandlande myndighet när uppgifter begärs ut efter tilldelningsbeslut, är en skadebedömning där leverantörens synpunkter ska ligga till grund för skadebedömningen (jfr prop. 2006/07:128 s. 273-277).

Utöver ovanstående pågick också en utredning gällande eventuell sekretess med hänsyn till tingsrättens uttalanden (citerat ovan) om sekretess i vissa av handlingarna och vad det innebar i förhållande till Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Med utgångspunkt i de begäranden om sekretess som lämnats från övriga advokat- och juristbyråer som var leverantörer på ramavtalen för Juridiska tjänster, så lämnades en del uppgifter ut till Front den 4 oktober. Samma dag överlämnades de handlingar som bedömdes omfattas av sekretess till kammarrätten i båda målen. Inköp och upphandling sammanställde missiv till kammarrätten, där förvaltningens omprövning av besluten, samt leverantörernas begäranden om sekretess framgick.

Från det att överklagandena inkommit till Inköp och upphandling för respektive begäran om utlämnande har det passerat, för begäran om provisionsunderlag och provisionsfakturer, cirka 15 arbetsdagar och för begäran om försäljningsstatistik cirka 11 arbetsdagar, till dess att överlämnande skedde till kammarrätten.

Under denna tid har, som redogjorts för ovan, förvaltningen inhämtat synpunkter från leverantörerna, omprövat besluten och sammanställt missivskrivelser. Samtidigt pågick arbetet med att efterkomma tingsrättens editionsbeslut. Editionshandlingarna överlämnades

till tingsrätten dagen innan de överklagade avslagsbesluten överlämnades till kammarrätten.

4. Avslutande synpunkter

Inköp och upphandling motsäger inte vad Front anför gällande tidsfrister för överlämning av handlingar till domstolen enligt Förvaltningslagen (2017:900).

Gällande antalet dagar för avslagsbeslut samt överlämnande till kammarrätt vill Inköp och upphandling dock framföra att det är arbetsdagar som är relevant att titta på. Av JO 1983/84 s 250 framgår:

”Däremot anses inte föreligga skyldighet för befattningshavare vid myndighet att utanför arbetstid stå till förfogande med utlämnande av handlingar (se JO:s ämbetsberättelse 1966 s. 363).”

Inköp och upphandling har därför räknat antalet arbetsdagar gällande tid från begäran om avslagsbeslut till tillhandahållande av detsamma, samt tiden från överklagandenas inkommande till överlämnande till kammarrätt.

Gällande tiden det tagit att få ett skriftligt avslagsbeslut med överklagandehänvisning, så måste den rimligtvis räknas från det datum då begäran om ett sådant avslagsbeslut faktiskt inkommit och inte från datumet för den ursprungliga begäran om utfående av allmän handling. Myndigheten varken bör eller kan skriva sådana avslagsbeslut förrän en begäran om ett beslut inkommer.

Front har i anmälan anført att utlämnande borde skett snabbare med hänsyn till att de anser att de inte fick ta del av så många uppgifter. Hur lång tid utlämnanden tar beror på hur omfattande sekretessbedömningar som behöver göras, och hur omfattande materialet är, och har naturligtvis inget att göra med hur många eller få uppgifter mottagaren i slutändan får ut. Snarare har sekretessbedömningen tagit längre tid i de fall det blir en omfattande maskering och färre uppgifter lämnas ut.

Vidare har Front anført att de löpande har behövt påminna förvaltningen för att få avslagsbeslut och för att handlingarna skulle översändas till kammarrätten. Inköp och upphandling vill understryka att det inte behövs några påminnelser för att få ut vare sig avslagsbeslut eller för att de överklagade besluten skulle överlämnas till kammarrätten. Arbetet i de olika ärendena har pågått kontinuerligt och även om arbetet inte fortskridit så fort som Front har velat så har de pågått, oaktat att Front har skickat så kallade påminnelser.

4.1 Skadeståndsmålet

Staden befinner sig i en skadeståndsprocess där motparten begär ut allmänna handlingar för att använda i processen. Sekretessbedömningarna har därför behövt göras även med hänsyn till den pågående skadeståndsprocessen vilket har krävt andra överväganden än de myndigheten vanligtvis gör. Överväganden har behövt göras både gällande eventuell skada för leverantörerna på ramavtalen men också gällande om uppgifter i de berörda handlingarna skulle kunna skada stadens ställning som part i skadeståndsmålet.

Förvaltningen tog hänsyn till beslutet från tingsrätten samt att majoriteten av advokat- och juristbyråerna hävdade omfattande sekretess. Under samma tid arbetade förvaltningen också med att identifiera och maskera fakturor gällande stadens avrop av juridiska tjänster för att efterkomma tingsrättens editionsbeslut och där staden, efter bifallet anstånd,

hade till den 3 oktober på sig att överlämna allt material till tingsrätten. I det läget arbetade fyra resurser i 'Front-ärendena'. Då förvaltningen parallellt med överklagandena hanterade efterkommandet av tingsrättens beslut så kan viss tid kan ha tillkommit gällande framtagande av missiv, rättsprövning samt överlämnande av handlingar till kammarrätten.

3.2 Annan begäran om allmän handling

Mellan den 12 september och 4 oktober skickade Front också flera begäranden till förvaltningen för Intraservice gällande utfående av Inköp och upphandlings fakturor. Intraser-vice tar emot och hanterar alla fakturor ställda till stadens förvaltningar och fakturorna anses förvarade hos dem, enligt 2 kap. 4§ Tryckfrihetsförordningen (1949:195). De ansvarar därmed för utlämnandet. För att Intraservice ska kunna göra en korrekt sekretessbedömning när en sådan begäran kommer till dem så kontaktar de berörd förvaltning för att få information om huruvida förvaltningen anser att några uppgifter omfattas av sekretess samt i förekommande fall en motivering för detta. Under denna period har Inköp och upphandling alltså även fått ta ställning till utlämnande av förvaltningens fakturor genom Intraservice, och då det gällt utlämnande av allmän handling har även detta behövt hanteras skyndsamt.

GÖTEBORGS STAD, INKÖP OCH UPPHANDLING

Bilagor

1. Göteborgs TR T 20148-21 Beslut under rättegång 2022-08-29 (Aktbil 118)